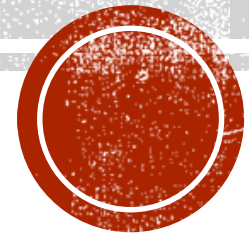

IS HET VERGETEN VAN DE BASISSCHOOL EEN TEKEN VAN HAAR SUCCES?

Maarten Simons
Laboratorium voor Educatie en Samenleving
KU Leuven

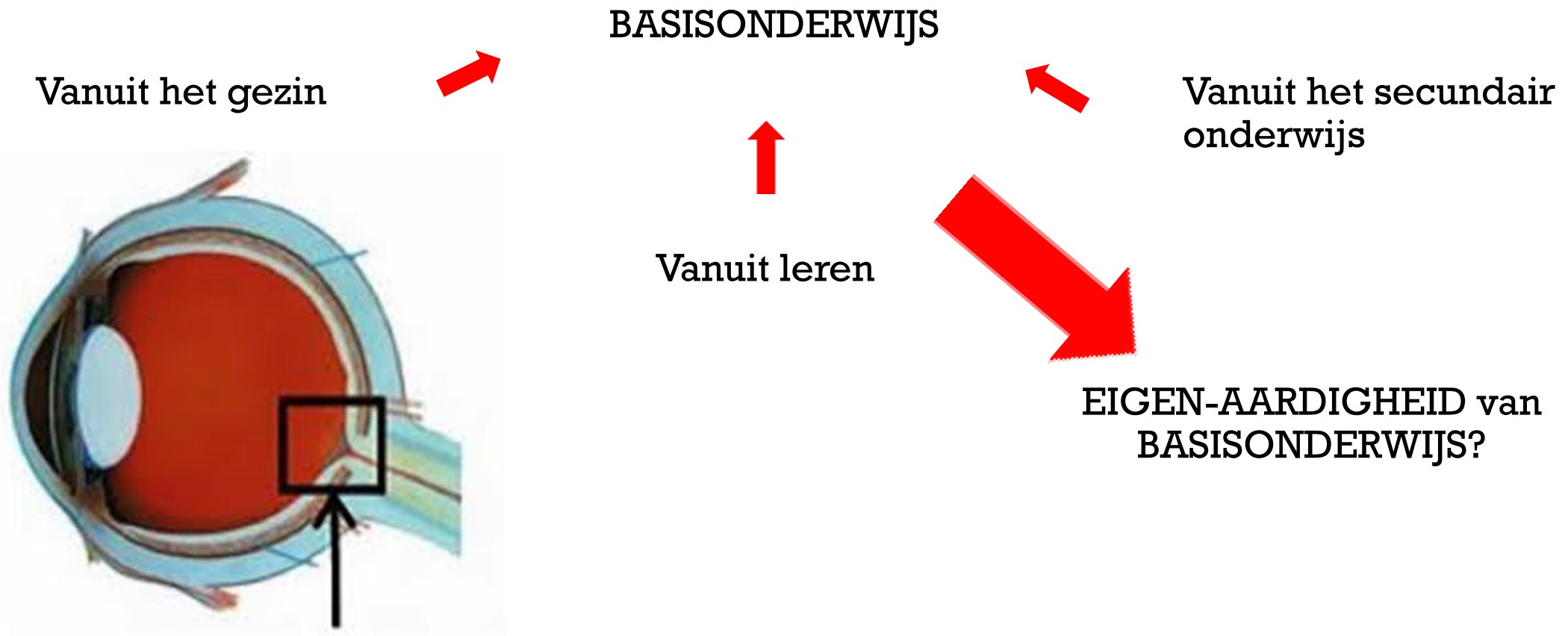
OPBOUW

- hoe benaderen we het basisonderwijs?
- vertrekpunt: school-pedagogische benadering
- school en schoolse (basis-)vorming
- uitdagingen voor school-maken

(bronnen: Michel Serres, Jacques Rancière, Bernard Stiegler, Daniel Pennac...en eigen vorming)

HOE HET BASISONDERWIJS BENADEREN?

HOE HET BASISONDERWIJS BENADEREN?

SCHOOL-PEDAGOGISCHE BENADERING

Verschillende benaderingen, en verschillende vormen van leren:

Sociologisch: leren als **socialisatie** in normen en waarden

Economisch: leren als investeren, **kwalificeren** van/als menselijk kapitaal

Politiek: leren als **sociale emancipatie** en harmonisering/burgerlijke catechese

Cultureel: leren als **initiatie** in rituelen en culturele codes

(bio-)Psychologisch: leren als **ontwikkeling**(sfasen) en groei, identificatie en imitatie

SCHOOL-PEDAGOGISCHE BENADERING

‘externe’ benaderingen worden vaak ‘toegepast’ op de school:

introduceren van een buitenstaandersperspectief: instrumentele visie op school

school: slechts (al dan niet efficiënte/effectieve) infrastructuur voor leren

risico: modelleren van school naar specifieke vorm van leren:

socialisatie, initiatie, werkplek leren, imitatie,

wat is typisch voor schoolse vormen van leren?

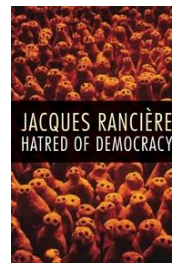
SCHOOL-PEDAGOGISCHE BENADERING

democratie als politieke vorm

- specifieke vorm/organisatie van macht
- in naam van vrijheid en gelijkheid
- ambivalente reacties:
tegennatuurlijk, selectie logica
- niet meest efficiënt en effectief

school als pedagogische vorm

- specifieke vorm/organisatie van leren
- in naam van vrijheid en gelijkheid
- ambivalente reacties:
tegennatuurlijk, selectie logica
- niet meest efficiënt en effectief

SCHOOL-PEDAGOGISCHE BENADERING

school is historische uitvinding, kan verdwijnen, kan worden her-uitgevonden

gezin → **SCHOOL** ← samenleving

unieke setting:

de tijd/ruimte/materie die de samenleving vrij-maakt voor de komende generatie om zich te vormen als een nieuwe generatie en samenleving te vernieuwen

gevaarlijke setting:

*bestaande orde staat altijd op het spel
tendens om school (en leerling/leerkracht) te 'temmen' of 'neutraliseren'*

SCHOOL

tijd maken/geven:

democratiseren van ‘vrije vrijheid’

opheffen van (maatschappelijke)
functies/posities en (natuurlijke)
bepalingen

SCHOOL

schoolse gelijkheid:

herkomst/afkomst is niet bepalend
voor toekomst

aangesproken worden als
leerling/scholier

“uw kinderen zijn uw kinderen niet”

SCHOOL

schoolse vrijheid:

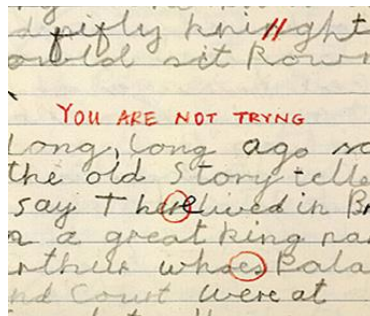
iedereen kan alles leren

‘wie/wat we zijn’ en ‘wie/wat we kunnen worden’ zijn ontkoppeld

bestemming ligt niet (van nature/sociaal) vast, zelf bestemming zoeken/geven

SCHOOL

vorming:

“je leren **verhouden** tot wat je beïnvloedt”

basis-**grammatica** & basisbewegingen

studie (kennis) & oefening (vaardigheden)

afstandname & betrokkenheid/interesse

basis-**geletterdheid**

“gedeelde wereld”

SCHOOL

schools leren:

vorming als:

-in vorm brengen

-aan vorm/conditie werken

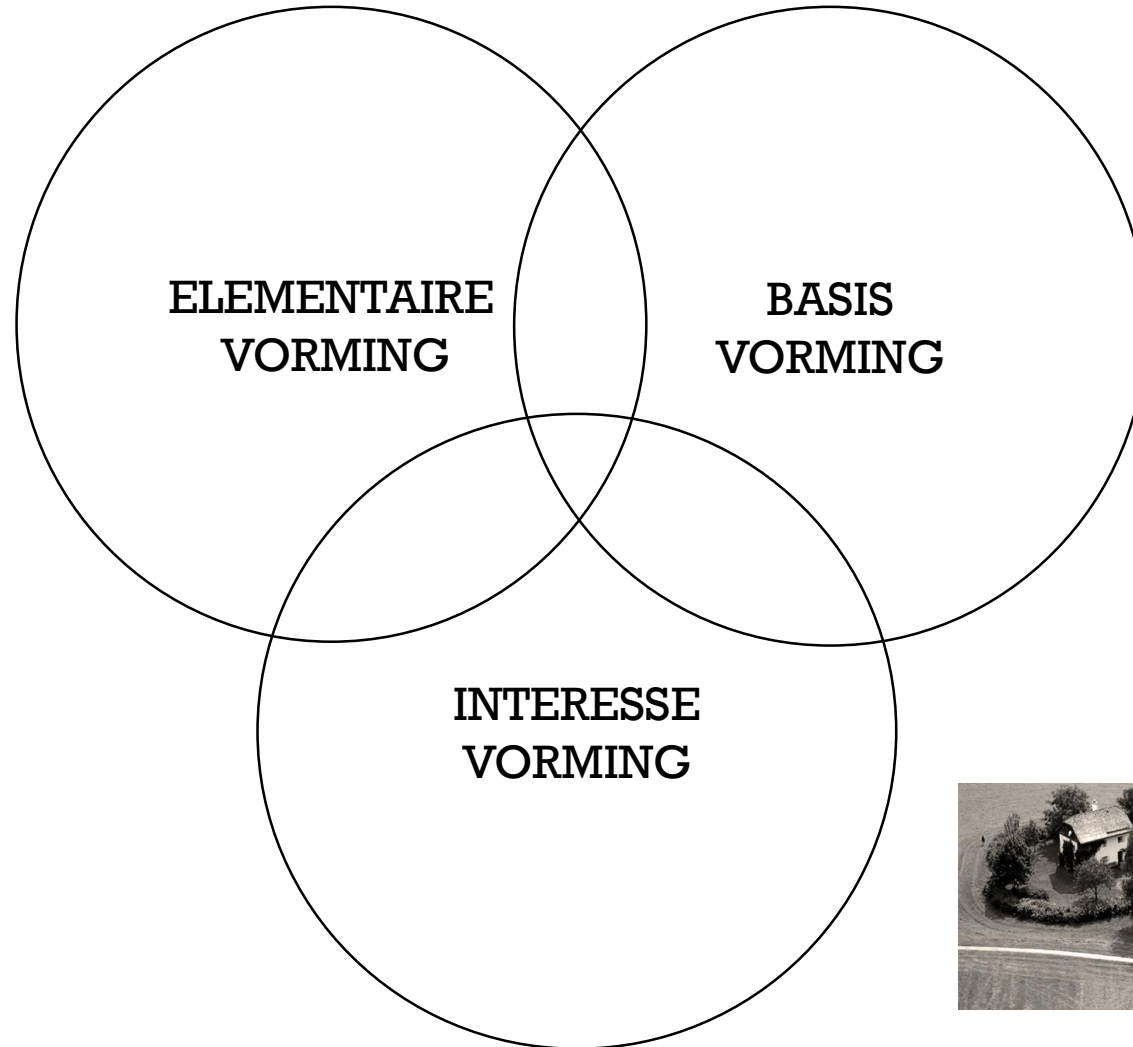
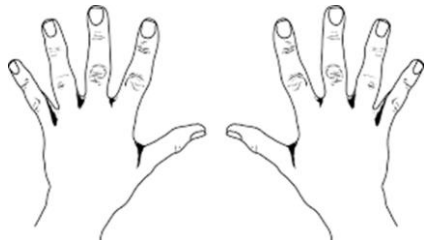
voorbereiding:

basisconditie (geen topprestaties)

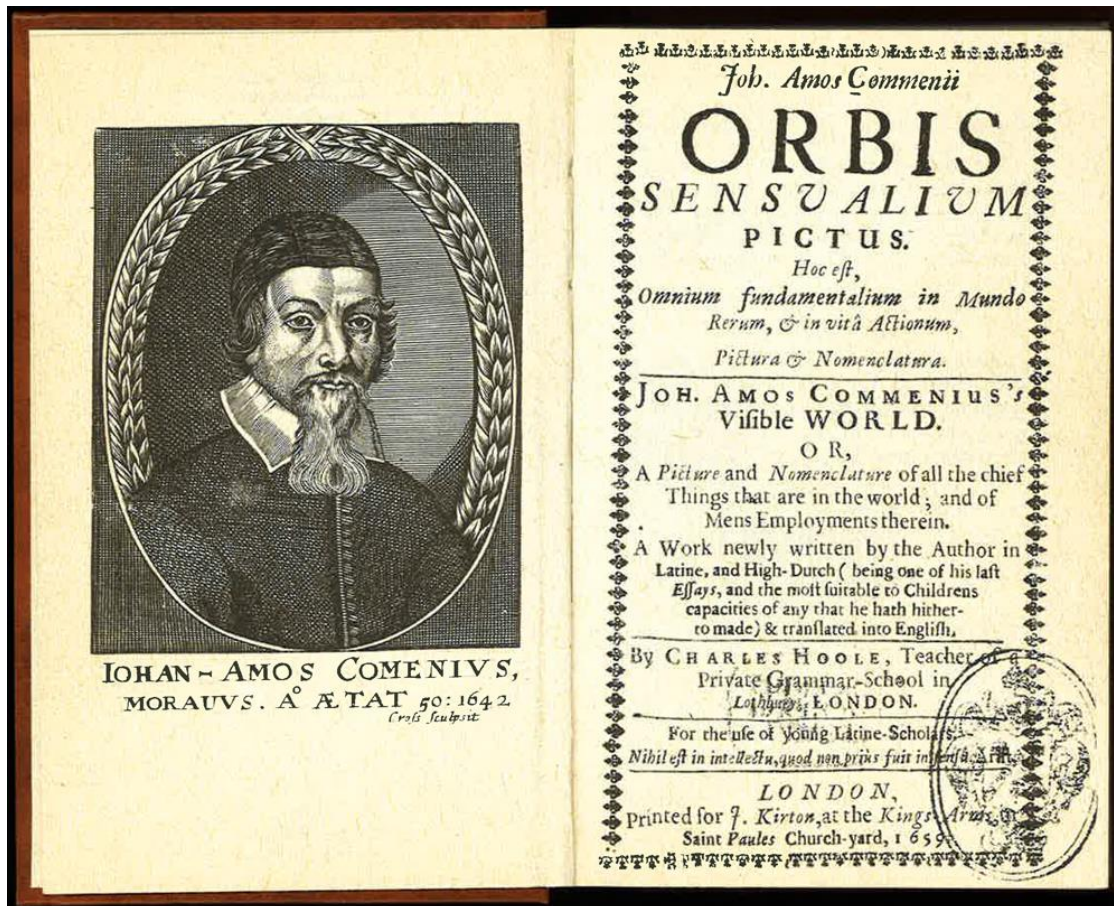
nieuwe verhouding (tot zichzelf,
anderen, wereld)

SCHOOL-VORMEN

WAT VRAAGT DE SCHOOL VAN DE SAMENLEVING?

niet:

vastleggen van ideaal mensbeeld/maatschappijbeeld

&

kinderen vormen naar dat beeld

wel:

vastleggen van basisgrammatica's van het maatschappelijke leven

&

kinderen 'middelen' geven om te werken aan hun basisconditie (zichzelf in vorm brengen, voorbereiden)

eerder vormings-'middelen' (inhouden)

dan vormings-'idealen' (doelen)

SCHOOL MAKEN VANDAAG?

these:

van literair/(natuur)wetenschappelijke wereld, naar digitaal/technologische wereld

1) Verhouden tot nieuwe wereld:

Grammatica - algoritme, beelden, netwerken

Geletterdheid - digitaal, visueel, programmeren

2) Gebruik van nieuwe wereld:

educatieve technologie: hoofd en lichaam 'vrij-maken'

SCHOOL MAKEN VANDAAG?

DE POSITIEVE REVOLUTIE.
Oog voor talent in het onderwijs.

Personalisering:

‘Op maat’

Beginnen vanuit ‘persoon’ van de leerling: wat maakt iemand ‘uniek’

Risico: ontwikkelingsperspectief ipv leer/vormingsperspectief

Risico: leerling ‘vastzetten’ ipv ‘los-maken’

Risico: compensatie via zorg ipv pedagogische optreden

SCHOOL-LEERKRACHT VANDAAG?

niet alleen leraren-'opleiding'
maar ook vorming(skansen) voor leerkrachten

master?

weg van hiërarchisch denken:
beroeps < academisch, hoofd < hand, ...

allebei zijn ze **voorbereidend**
misschien vooral herdenken van wat 'academische
voorbereiding' is :
stelling: toekomst is niet gegeven, onderzoekend
leren

piste: 'school-studies', hoe school-maken?

SLOT-OVERWEGINGEN: EEN TOEKOMST VOOR DE BASISCHOOL?

De basisschool heeft een eigenaardigheid

Basisschool legt de basis, het fundament

Basisvorming zit 'dicht op de huid'

Alles wat volgt, bouwt hierop verder

Gevolg: de waarde van basisschool (en haar leerkrachten en hun opleiders) wordt vaak aan het zicht onttrokken

Positief geformuleerd: **vergeten van de basisschool en al wie er werkt is een teken van haar succes**

